

تحلیل رهبر انقلاب از شکست نهضت ملی/ تجربه مصدق را تکرار نکنیم

مقام معظم رهبری در تحلیل کودتای ۲۸ مرداد خاطرنشان می‌کنند که مصدق برای خارج شدن از دشمنی‌های انگلیس و ملی شدن صنعت نفت به دامن آمریکا پناه برد و همین اعتماد باعث کودتا و سقوط او از صدارت شد.

مقام معظم رهبری در تحلیل کودتای ۲۸ مرداد خاطرنشان می‌کنند که مصدق برای خارج شدن از دشمنی‌های انگلیس و ملی شدن صنعت نفت به دامن آمریکا پناه برد و همین اعتماد باعث کودتا و سقوط او از صدارت شد.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: در چند سال گذشته وقتی به سخنان مقام معظم رهبری توجه می‌کنیم یکی از چندین مواردی که ایشان در سخنرانی‌هایشان بالاخص بعد از توافقاتی که در برجام صورت گرفته است، تکرار می‌کنند، عدم اعتماد به غرب و آمریکا است. ایشان تأکید می‌کنند که طرف‌های غربی بالاخص آمریکا کسانی هستند که هیچگونه اعتمادی در تمامی امور چه امور منطقه‌ای و داخلی نمی‌توان به آنها داشت.

در این مجال به چند مورد از سخنان ایشان در مورد عدم اعتماد به غرب بالاخص آمریکا اشاره می‌کنیم:

«مطالبه بعدی ما از مسئولین این بوده است که گفتیم به طرف مقابل اعتماد نکنید. خوشبختانه اخیراً یکی از مسئولین محترم صریحاً گفت که ما به طرف مقابل هیچ اعتمادی نداریم و این خیلی چیز خوبی است. گفتیم به طرف مقابل اعتماد نکنید، به لب‌خند او فریب نخورید، به وعده نقد که می‌دهد - وعده نقد، نه عمل نقد- اعتماد نکنید، [چون] وقتی خرس از پل گذشت، برمی‌گردد و به ریش شما می‌خندد! اینقدر اینها وقیحند.»^۱

«ملت ایران که خود را استکبارستیز می‌داند، به خاطر این است که زیر بار تحمیل دولت آمریکا نرفته است. دولت آمریکا یک دولت استکباری است، حقّ مداخله در کشورها را برای خود قائل است، جنگ‌افروزی می‌کند، در امور کشورها مداخله می‌کند؛ امروز مشاهده می‌کنید [که] این قضیه دیگر از محدوده کشورهای آسیا و آفریقا و آمریکای لاتین فراتر رفته است، به اروپا رسیده؛ در امور آنها هم دخالت می‌کنند»^۲

«خب، یک تصوّر غلطی در اینجا وجود دارد و آن این است که «ما با آمریکا می‌توانیم کنار بیاییم؛ با آمریکا کنار بیاییم و مشکلات را حل کنیم!» خب این تصوّر، تصوّر درستی نیست. ما نمی‌توانیم به توهّم تکیه کنیم، باید به واقعیتها تکیه کنیم.»^۳

چند مورد از موارد بسیاری که در این مجال از سخنان مقام معظم رهبری در مورد عدم اعتماد به آمریکا گزینش شده است نشان دهنده موضع و نوع نگاه سکاندار این نظام اسلامی است اما استدلال ایشان بر این مدعا چیست؟

شاید بتوان یکی از ادله‌های مهم نظرات ایشان را الگو و درس گرفتن از تاریخ دانست. تاریخ ایران پر است از این دست الگوها که بارزترین و روشن‌ترین این الگوها حادثه تلخ کودتای ۲۸ مرداد و برکناری مصدق است که به خاطر همان اعتمادی است که مصدق و نهضت ملی به آمریکا کردند و موجب منحل شدن و سرنگونی مصدق گردید.

بررسی اسناد و مدارک موجود مؤید آن است که دکتر مصدق در طول زمامداری خود در جهت توسعه نفوذ آمریکا در ایران تلاش کرده است. در جریان نهضت ملی نفت، جبهه ملی برای رفع مشکلات اقتصادی که در درگیری با انگلستان پیش آمده بود، سیاست بهره‌گیری از امکانات و کمک‌های آمریکا با استفاده از تضاد موجود بین منافع آمریکا و انگلیس را در پیش گرفته بود و برای اجرای این سیاست، میدان جدیدی را برای فعالیت‌های حزب توده فراهم ساخت تا از این طریق با بزرگ نشان دادن خطر حزب توده، حمایت از جبهه ملی را برای آمریکا ضروری نشان دهد.^۴

مقام معظم رهبری نیز در تحلیلی که از کودتای ۲۸ مرداد و شکست نهضت ملی داشتند، خاطرنشان می‌کنند که مصدق برای خارج شدن از دشمنی‌های انگلیس به خاطر مسائل ملی شدن صنعت نفت به دامن آمریکا پناه برد که همین اعتماد باعث کودتا و برداشتن او از صدارت شد.

«حادثه از این قرار بود که دولت مصدّق که نفت را که منبع ثروت ملی کشور بود، از چنگ انگلیسی‌ها و از دست انگلیسی‌ها با کمک افرادی که بودند -مرحوم آیت‌الله کاشانی و دیگران- توانست خارج کند، یک اشتباه تاریخی انجام داد و آن تکیه به آمریکا بود. در مقابل دشمنی انگلیس‌ها، فکر کرد باید یک پشتیبانی در عرصه بین‌المللی داشته باشد، این پشتیبان آن روز از

نظر او آمریکا بود؛ به آمریکایی‌ها اعتماد کرد؛ امید او به آمریکایی‌ها بود. از این خوش‌بینی و ساده‌اندیشی، آمریکایی‌ها استفاده کردند و [کودتای] بیست‌وهشتم مرداد را به راه انداختند «۵»

بنا بر اصل عبرت‌گیری از حوادث و رویدادهای تاریخی و با توجه به مطالب ارائه شده می‌توان گفت که حرکت و جنبشی در جامعه ایران موفق است و می‌تواند عدالت اجتماعی، امنیت، آزادی و ارزشهای متعالی و رفاه را برای مردم تأمین می‌کند که: الف. پشتوانه و صبغه مذهبی داشته و در تمام امورات نتیجه و هدف نهایی را با کمک و استمداد الهی پیگیری کند.

یکی از اصول و زیر بنایی‌ترین اهداف انقلاب اسلامی در کشورما رویکرد و نگاه توحیدی داشتن است که تمام امورات به دست خداوند بوده و انسان باید در تمام کارهای خود با توکل به خداوند و اعتماد بر او برنامه ریزی کرده و اهدافی برای خود تعیین کند که مصداق بارز آن «وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا [طلاق/۳] و هر کس بر خدا توکل کند، کفایت امرش را می‌کند خداوند فرمان خود را به انجام می‌رساند و خدا برای هر چیزی اندازه‌ای قرار داده است.»

مقام معظم رهبری در مورد اعتماد بر خدا نه به خلق در امورات جامعه می‌فرمایند:

«ملت‌ها در سایه پیمودن راه خداست که به رفاه و امنیت و آرامش و آگاهی و معرفت می‌رسند. بدبختی مردم دنیا به خاطر پیموده نشدن راه خدا و به خاطر راه طواغیت است... راه خدا، راه عزت، کرامت، آسایش زندگی و پرورش خوب نفوس طیبه است. این، راه خداست «۶. ب. علاوه بر تکیه و اعتماد بر خدا حاصل شدن امورات بر اساس یک سری اسباب است و در جامعه برای یک مدیریت عالی اعتماد به مردم مورد توجه قرار گیرد. ج. رهبران جامعه باید از دیانت و کیاست برای اداره امور برخوردار باشند که در غیر این صورت عواملی که باعث شکست مصدق شد، ایجاد می‌شود و آن هم به خاطر دوری از روحانیت و اعتماد به قدرت‌های پوشالی غرب و آمریکا بوده و سرانجامی جز از بین رفتن مردم‌سالاری و برکناری منتخب مردم در پی نخواهد داشت.

در نتیجه جامعه امروز بالاخص دولتمردان ما با الگوگیری از حادثه ۲۸ مرداد باید به این نتیجه برسند که اگر جنبشی از نظر ظاهری پابرجا باشد، اما تغییر ماهیت داده و از اهداف اولیه دور شود و تبدیل به قالبی میان تهی و روحی بدون جسم شود، مانند نهضت مشروطیت که تدریجاً چنین فرجامی را داشت، شکست می‌خورد.

ماهیت و آرمانی که برای انقلاب اسلامی ما متصور است استکبار ستیزی و مبارزه با ظلم است و اگر مردم و مسئولین از این آرمانها دست بردارند و خلاف آنها عمل نمایند و فقط به ظاهر اسمی به عنوان حکومت جمهوری اسلامی داشته باشیم و ماهیتا از آرمانها خالی گردیم مطابق خواسته استکبار عمل کرده ایم و ما باید با حفظ آرمانها و با توکل به خدا و اعتماد بر مردم و همچنین الگو گیری از تاریخ در مبارزه و عدم اعتماد به غرب استقامت کنیم.

پی نوشت:

[۱]. بیانات در دیدار مداحان اهل بیت علیهم السلام، ۲۰/۰۱/۱۳۹۴.

[۲]. بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، ۱۲/۰۸/۱۳۹۲.

[۳]. بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۲۵/۰۳/۱۳۹۵.

[۴]. پارسانیا، حمید، حدیث پیمانه، ص ۲۸۴، قم، معاونت امور اساتید و دروس معارف اسلامی، ۱۳۷۷.

[۵]. بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، ۱۲/۰۸/۱۳۹۴.

[۶]. بیانات در دیدار جمعی از فرماندهان سپاه، ۲۶/۰۶/۱۳۷۶.